

โคลงเลียงโต๊ะปี่ไหม่

คุณหญิงสุพรรณสมบัติ

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

เจ้าจอมเลี่ยม (ในรัชกาลที่ ๕)

ณ เมรุวัดประยุรวงศาวาส ธนบุรี

๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๓

[กรรณโณปกรณ์]

คำนำ

คุณหญิงสุพรรณสมบัติ ได้มาแจ้งแก่เจ้าหน้าที่
แผนกค้นคว้า กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรม
ศิลปากร ว่าประสงค์จะพิมพ์หนังสือโคลงเลียงโต๊ะ
ขี้ใหม่ สมัยรัชกาลที่ ๕ ออกแจกจ่ายเป็นอนุสรณ์
ในงานพระราชทานเพลิงศพ เจ้าจอมเลี่ยม (ในรัชกาล
ที่ ๕) กำหนดงานวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๓ ณ
เมรุวัดประยุรวงศาวาส ธนบุรี

กรมศิลปากรมีความยินดีอนุญาตให้ตีพิมพ์แจกจ่าย
ได้ตามประสงค์ และในการพิมพ์ครั้งนี้ ได้สอยพระนาม
ในรูป แล้วแก้ไขให้ถูกต้องตามที่ปรากฏใช้อยู่ใน
ปัจจุบันด้วย

กรมศิลปากรขออนุโมทนาในกุศลราศิทกษณา-
นุประทาน ที่คุณหญิงสุพรรณสมบัติได้บำเพ็ญอุทิศแก่
เจ้าจอมเลี่ยม และได้จัดพิมพ์หนังสือออกแจกจ่าย

เป็นวิทยาทาน ขอคุณทั้งปวงนี้จงกลับคืนมาให้ เจ้าจอม
 เลี่ยม ผู้ล่วงลับไปแล้ว ได้ประสบสุคติวิสัยตามควร
 แก่ฐานะ จงทุกประการ.

กรมศิลปากร

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓

ประวัติ

เจ้าจอมเลี่ยมในรัชกาลที่ ๕. เกิดวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ. ศ. ๒๔๒๔ เป็นบุตรเจ้าพระยาสุรวงศ์ วัฒนศักดิ์ (โต บุนนาค) เป็นหลานปู่ เจ้าพระยาสุรวงศ์ ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) เป็นหลานชวด สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

เจ้าจอมเลี่ยมเข้าไปอยู่ในพระบรมมหาราชวัง กับเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ (แพ บุนนาค) ผู้เป็นอาตังแต่อายุได้ ๑๑ ปี เมื่ออายุ ๑๕ ได้ถวายตัวเป็นข้าราชการบาทบริจาร รับราชการฉลองพระเดชพระคุณตลอดมา รับพระราชทานเบี้ยหวัด แลเครื่องราชอิสริยาภรณ์, เหรียญ เข็มในตำแหน่งเจ้าจอมวิเศษ จนพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง เสด็จสวรรคตแล้ว จึงได้ออกมาอยู่กับท่านผู้หญิงตลับผู้เป็นมารดา ที่บ้านตำบลตลาดแขก ธนบุรี แลได้อยู่ที่บ้านนั้นตลอดมาจน

วันอนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓
มีอายุได้ ๗๘ ปี กับ ๑๐ เดือน

เจ้าจอมเลี่ยมเป็นผู้ที่มีอุปนิสัย อ่อนโยนแก่
บรรดาญาติมิตร มีศีลธรรม, วัฒนธรรมประจำ
ตัว จึงเป็นที่รักของหมู่ชนทั่ว ๆ ไป ไม่ได้ไป
โรงเรียน แต่พูดจาทันคนทุกชั้น เพราะได้อบรม
มาในที่สูงสุดของประเทศ สามารถกะกิจการแล
มองทางไกลที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแลตนเอง
เสมอมา จึงได้สร้างศาลาใหญ่ให้แก่วัดบวราราม
หนึ่งหลัง พอที่ใคร ๆ หรือตนเองจะไปทำบุญ
ทำทานได้ที่นั้นอย่างสบาย หล่อพระพุทธรูปองค์
ใหญ่ประดิษฐานไว้บนศาลานี้ แลส่วนกุศลแล
เป็นอนุสาวรีย์แด่เจ้าพระยาสุรวงศ์ ผู้เป็นบิดาแล
เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ ผู้เป็นอา ส่วนการกุศล
อื่น ๆ เป็นจำนวนแสน ๆ ยังมีอีกมากมาย แต่ไม่
ได้ระบุไว้ในที่นี้ จนมีชื่อว่าเป็นผู้มีชัยสถ์ในการ
อยู่กินแต่บริจาท้งายในกองการกุศล มีหนังสือเป็น

คำสั่งไว้ว่า เมื่อท่านถึงแก่นิจกรรมแล้ว ให้ตั้ง
ศพของท่านแต่ทำบุญที่ศาลานี้ อย่างน้อยเจ็ดวัน
ทั้งได้มอบเงินจำนวนหนึ่งไว้ให้พองาม แลสม
เกียรติยศแก่การพระราชทานเพลิงด้วย

คุณหญิงสุพรรณสมบัติ ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้องมี
ความอาลัยในคุณพ่ออย่างที่สุด ซ้ำมาเป็นน้อง
สะใภ้ด้วย ก็ยิ่งเพิ่มความรักแลสนิทสนมยิ่งขึ้น
เมื่อเด็กเคยไปอยู่ด้วยที่ในวังบ่อยครั้ง แลเมื่อ
เป็นผู้ใหญ่แล้ว เจ้าจอมเลี่ยมก็ได้มาพักอยู่ด้วย
ที่บ้าน ซอยเดโช บ่อยครั้งเหมือนกัน ซึ่งกับพี่
น้องคนอื่นไม่เห็นท่านเคยทำ จึงเดาเอาว่าเป็น
ด้วยมิตรจิตและมิตรใจ ท่านจึงไม่มีความรังเกียจ
ทำให้ภูมิใจ และซึ่งในความกรุณาของท่าน
เสมอมา รู้สึกว่ายังแสดงความภักดีอันนี้ไม่เพียงพอ
จึงพิมพ์หนังสือเล่มนี้แจกในการพระราชทาน
เพลิงศพ อุทิศส่วนกุศลทั้งหมดให้แก่คุณพ่อผู้
น้องรักและเคารพอย่างยิ่ง.

สิน สุพรรณสมบัติ

อธิบาย

พระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกโลกนาถ

สมัยหนึ่งในรัชกาลที่ ๕ ดูเหมือนจะตั้งแต่ปีจอ
พ.ศ. ๒๔๑๗ เป็นต้นมา เมื่อถึงวันปีใหม่เดือน ๕
ขึ้นค่ำ ๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระ-
บรมวงศานุวงศ์เข้าไปเสวยเวลาเย็นที่ในพระบรม-
มหาราชวัง บางปีก็แต่งตั้งพระองค์ต่าง ๆ บาง
ปีก็แต่งตั้งเป็นปรกติ เวลาเสวยแล้วมีเล่นกีฬาหรือ
ทอดพระเนตรเล่นกลบ้าง เล่นละครพูดบ้าง
ติดต่อกันมาหลายปี

ในการเลี้ยงพระบรมวงศานุวงศ์ปีใหม่ นั้น มัก
มีชักเป่ยะห่อของพระราชทานแจกด้วย แต่ในห่อ
ชักเป่ยะนั้นมีโคลงแต่งความขึ้น ๆ ใส่ไว้ด้วยโคลง
ที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้ เป็นโคลงในชักเป่ยะปีใหม่
เป็นพระราชนิพนธ์บ้าง โปรดเกล้าฯ ให้ผู้อื่น
แต่งบ้าง มีผู้รวบรวมไว้แต่ครั้งนั้น แต่จะสำหรับ

การเลียงเมื่อปีใดไม่ปรากฏชัด มีเค้าเรื่องอยู่ใน
โคลงบทที่ ๒๕ กล่าวถึงว่าเป็นบ่อธกมาส
และกล่าวถึงเรื่องเลือนกรม สันนิษฐานว่า เห็น
จะเป็นเมื่อบ่อจอ พ.ศ. ๒๔๑๗ ด้วยเป็นบ่อธก-
มาส และได้มีการตั้งกรมเจ้านายบางพระองค์ใน
หมื่นนั้น แต่ส่วนโคลงจะเป็นของผู้ใดแต่งบ้างนั้น
จะทราบแน่ไม่ได้หมด พิจารณาที่สำนวนพอจะทราบ
ได้แน่แต่บทที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ว่าเป็นพระราชนิพนธ์
นอกจากนั้นทราบได้บ้างอย่างไร ได้อธิบายไว้
ตามบทโคลงนั้น ๆ แล้ว ในการเลียงปีใหม่ครั้ง
นั้น มักทรงฉายพระบรมรูป พร้อมด้วยเจ้านายที่
โปรดฯ ให้เชิญไปประชุมทุก ๆ ปี แต่เมื่อจะพิมพ์
หนังสือนี้ หารูปหมู่ที่ถ่ายเมื่อบ่อจอ พ.ศ. ๒๔๑๗
ไม่ได้ รูปที่จำลองพิมพ์ในสมุดเล่มนี้ ดูเหมือน
จะเป็นคราวบ่อชวด พ.ศ. ๒๔๑๕ หรือบ่อฉลุ
พ.ศ. ๒๔๒๐

รูปแต่งตั้ง ๆ ในการเลี้ยงบิใหม่

ยื่นแถวหลังแต่ซ้ายไปขวา

๑ (แต่งขุนนางจีน) พระองค์เจ้าบังคช ๒ หม่อมเจ้าประวิตร ๓ พระองค์
เจ้าชิดเชื้อพงศ์ ๔ กรมขุนพิทยลาภพฤฒิธาดา ๕ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดัย
๖ พระองค์เจ้านิลวรรณ ๗ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช ๘ กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ
๙ (ไม่ทราบว่าเป็นใคร) ๑๐ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ๑๑ กรมหมื่นภูเรศธำรงศักดิ์ ๑๒ กรม
พระเทเวศร์วชิรนาถ ๑๓ พระองค์เจ้ากาพย์กนกรัตน์ ๑๔ กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร
๑๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑๖ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ ๑๗ พระองค์เจ้า
สิงหนาท ๑๘ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ๑๙ กรมขุนเจริญผลภูลสวัสดิ์
๒๐ กรมหลวงวรศักราชพิศาล ๒๑ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ๒๒ กรม
หมื่นทิศาภิรมย์ประวัติ ๒๓ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ ๒๔ พระองค์เจ้าประเสริฐศักดิ์
๒๕ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ๒๖ (เห็นแต่พระพักตร์หน้าหนึ่ง) เข้าใจว่า
กรมพระสมมตอมรินทร์ ๒๗ กรมขุนศิริราชสังกาศ ๒๘ พระองค์เจ้าประดิษฐวรการ

นั่งแถวหน้าแต่ซ้ายไปขวา

๑ (ขี้เสื่อ) กรมหมื่นพงศาติศรมหิป ๒ (เสื่อ) หม่อมเจ้าเจริญ ๓ สมเด็จพระเจ้า
เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ๔ กรมหมื่นนฤบาลมุนาตย์ ๕ กรมพระสวัสดิวัตน์วิศิษฐ์
๖ กรมหลวงพิชิตปรีชากร ๗ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

โคลงเลียงไต้ะปีใหม่

เมื่อ^๕บ^๔จอ พ.ศ. ๒๔๑๓

๑ จิตรมาสคำหนึ่ง ^๕ ขึ้น	นาม ^๔ ปี ใหม่เฮย
ต่าง ^๕ ชั้นชมเปรมปรีดี	ไม่น้อย
ตรองใบพฤษภมาลี	ธงสลับ สีเฮย
โคมสว่างกระจ่าง ^๕ ห้อย	แห่งห้องโรงกล ๗

◎ ◎ ◎

๒ ๑ แต่งกายหลาย ^๕ เพศเพียง	ภาษา
งามปลาตหลากหลายตา	ใบ ^๕ ต้อ
นั่งไต้ะเสพย์โกชนา	แล้วเล่น
ตราบรุ่งสุริย ^๕ อำม้อง	ขนาดได้ ^๕ โมงปลาย ๗

◎ ◎ ◎

๓ ยินดีปีใหม่เลี้ยง
 สุนัขขุขุขุขุขุขุ
 ยินดีที่ปราศสรรพ
 ชีพรอดเพราะรู้เว้น

ดูกัน
 เรื่องเหล่าน
 ภัยเภท พานแฮ
 สิ้นชนม์เร็ว ๆ

◎

◎

◎

๔
 ๑ งามยศงามศักดิ์พร้อม
 เบนทนิยมชม
 ถ้อยคำก็คายคม
 ก็นกแก่งกาจก้า

งามสม
 ทัวหน้า
 เปื้องปราชญ์
 ไม่รู้ก็ขาม ๆ

◎

◎

◎

๕	๑	แต่งองค์ทรงเสอล้วน	อย่างดี
		งามเลิศเจริญศรี	สะอาดอ้าง
		ดูสวยสีเต็มที	วางไม้ ลงเอย
		ซ่อนมิดเสียงโกกก้าง	ควมมาเป็นควัน ๆ

๖	๑	กินจุกล่าวไว้วา	ผู้พาย
		เพราะว่าไพร่ไม่อาย	เบบน้อย
		พวกเรานี้เจ้านาย	ไม่คิด เลยนา
		กินเติบโตใช้น้อย	ยังสิ้นชนเลว ๆ

๑๑ พวกบ่ารู้ว่าต้อง
โดยแต่ตัวไม่เคย
ฝืนสาบช่วยเกิดเอย
แม่นไม่ถูกล้อเหลน

เชิญเสวย
อกเต้น
ให้ป่ลอด ตลอดนา
กลับบ้านอวดอึง ๗

๑๒ ใจบ่รู้ว่าต้อง
คิดวิตกเต็มกลัว
ภาวนาปากสั้นร้าว
เล็กกลับบ้านคุยจ้อ

เชิญตัว
จักลื้อ
นีกพร่น
ปดโอะอวดเมี้ย ๗

๑๓
 ๐ ทูลถามตามที่ขอ
 เสวยที่วังสิ่งใด
 ที่นี้ไม่โปรดอะไร
 แม้นว่าโปรดจักจาง

สงไสย
 อร่อยบ้าง
 สักสิ่ง ฤาณา
 ก็ถูกให้ไปวัง ฯ

๐

๐

๐

๑๔
 ๐ ขนมนดียงถิ่น
 เสวยจะเป็นพระไทย
 ถึงเสวยอะไรอะไร
 คุณประเสริฐเลิศล้ำ

เหลือใจ
 ยิงน้ำ
 ไม่เท่า ขนมนา
 อิ่มคุ้มเจ็ดวัน ฯ

๐

๐

๐

๑๕ สิ่งดีเลิศล้วน
 ๑ ประจบประก่อบนมเนย
 กำลังไม่หมดเลย
 แก่จรดไม้เท้าจอม

ควรเสวย
 เครื่องพร้อม
 ดั่งหนุ่ม นาคี
 วังได้ไวปรือ ๆ

๑

๑

๑

๑๖
 ๑ จะเสวยขอให้ท่าน
 สิ่งไหนยาวแข็งถึง
 สงสารพระทนต์ยัง
 จงชั่งกำลังเขี้ยว

ทรงระวัง
 อย่าเคี้ยว
 ง่อนแง่น อยู่ขอ
 อย่ากลัากลางประชุม ๆ

๑

๑

๑

๑๗
 ๐ เสวยพลาถพ์งขับร้อง ไพเราะ
 เพลงวิเศษแสนเสนาะ ยิ่งถึน
 ช่างคิดประดิษฐ์เหมาะ ใหม่ใหม่ มากเอย
 เฉลิมพระเกียรติเพลงถึน แรกชนถวายชัย ๗

๑๘
 ๐ คุรียาถึพิณพาทยไเพยง เพลงสวรรค
 ขับประสานเสนาะกรรณ เจอยแจ้ว
 เสวยวังทุกทุกวัน ไครขับ ถวายนา
 เสียงสิ่งใดพานไผ้ว โสตบ้างทางเกษม ๗

เพียงไร

๖
จากราย

ຈັກກດົບ ມ່ເຍຍ

ชักให้ตนเจริญ ฯ

๕๖
เสื่อสนอบแนบเนียน

เพร็ศพรง

งามได้แก่นเพียร

รักขอ อยู่นา

ของเประ^๒เบอน^๓เลอน^๔ทง ฝ่อน^๕หน้า^๖นวล^๗เกษม ๑

๒๑ คนเบอนเหมือนเช่นช^๕ ตาพัก^๔

มีเสื่อไม้ไผ่ซัก

หมักเปรี้ยว

คอผ้ามาตัดยัก

กระดาษาห่อ หุ้มนา

ผูกไฟลไฟลเลื่อนเลี้ยว

โยกโย้ตามกรรมฯ (๑)

๒๒ บิใหม่ให้เลียงพระ

ประยูรวงศ์

เชิญเสด็จทุกพระองค์

พี่น้อง

ขอให้ท่านจงทรง

เจริญสุข เถิดนา

ภัยพยาธิอย่าพ้อง

แพกพ่นชนมย์น ๑

(๑) โคลงบทที่ ๒๑ ที่ว่าตาพักนั้น คือ พระยาศรีสุนทร-
โวหาร (พัก สาลักษณ)

๒๓
 ๐ ดูสวยเหมือนไม้^๒
 ไม่ร่อยๆไร
 ขนมนี่สุดใจ
 ดีกว่าเสียเงิน^๒เฟื่อง

เต็มพระไทย
 บดเอ^๒เอง
 สวยหน้อย เถิดนา
 วัง^๒ซอขนมเปี๊ยะ ๑

๐

๐

๐

๒๔
 ๐ ขนมห้อยอย่าง^๒นี้เลิศ
 สวยเกิดเฉลิมศักดิ์^๒
 ลูกเมียก็กลับรัก
 กลัวยิ่งอกกว่า^๒กุง

อร่อยนั้ก
 เฟื่อง^๒ฟุ้ง^๒
 แรงมาก ขันเฮ
 ไม่กล้า^๒ทำเกิน ๑

๐

๐

๐

๒๕
 ๐ สำคัญวันขึ้นค่ำ
 เราจะเล่นอะไรดี
 ให้เป็นที่เจริญศรี
 เณลิมพระยศเจ้าช้าง

ต้นปี ใหม่นา
 บอกบ้าง
 สวัสดิสุข เถนา
 เพื่อกผู้เถลิงถวัลย์ฯ

๒๖
 ๐ วันนับใหม่แล้ว
 หาสิ่งขันขัน
 พอสุขเกษมสันต์
 ฤาจะบำราเต็น

ชวนกัน
 ออกเหลน
 ชมชื่น
 ขั้บร้องทองดู ฯ

๒๗ โฉมเนตเลิศลักษณ์เพียง เทวา

ฉลาดเลิศเลื่องภาปรา

กฏก้อง

ท่วงทีทอดหางตา

คล่องแคล่ว

เสียสิ่งเดียวแต่ท้อง

จุข้าวหลายขาม ฯ

๒๘ หม่อมฉันมาเฝ้าท่าน

จะเสวย

โปรดอย่าลืมนะ

ละเว้น

ทรงใส่ปากเกิดเลย

ไปน้อย เถิดนา

พอหล่อนจะได้เห็น

เสร็จแล้วจึงเสวย ฯ

๒๘ ๑ ขนมน้ประเสริฐล้ำ ควรชม
 ใครรับคงเป็นกรรม แน่แท้
 เรือรับเร่งสะสม ของแจก ไว้อะ
 เดือนหกเดือนแปดแม่ คลาดบังแปดหลัง ฯ

๐ ๐ ๐

๓๐ ๑ พระอินทร์หกล้มถูก ขันเชิง
 ออกสุเชนลวกหน้าเบิ่ง ปะแก้ม
 แก้มโหว่เพราะละเลิง ถูกอิฐ
 สามพักตร์สามหมากเต็ม เหล่าน้ไหนองาม (๑) ฯ

(๑) บทที่ ๓๐ นี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระจักรพรรดิพงษ์
 ทรงพระนิพนธ์ บทที่ ๑ ว่ากรมหลวงประจักษ์ ฯ บทที่ ๒ ว่า
 กรมหมื่นราชศักดิ์ ฯ บทที่ ๓ ว่ากรมหมื่นภูเรศ ฯ

๐ ๐ ๐

๓๓
๐ รางรางสุริย^๕เยอ^๕
เรอ^๕เรอ^๕แสงจัน^๕ทรา^๕
เรก^๕เรก^๕ประจวบ^๕มา^๕
ล้วนแต่^๕รุ่ง^๕เรือง^๕หล้า^๕

นภา

๒๔
แจ่มฟ้า

ปีใหม่

แต่ให้รู้ซึ่งปริณัย (๓) ๗

๓๒๐
๐ เจียบเจียบมาพรั่งพร้อม พรุกัน

เล่มพล่านโลหิตตัน

๑ ๒
เดินหน้า

ทบวชพงมาฉน

พบปะ

+ ၈ + ၂
ဂေဂါဂေဇေဂါ

๒ ๔
บอกดวงทเถร ๗

(๑) บทที่ ๓๑ เป็นสำนวนเจ้าพระยาภาส ฯ

^{๓๓}
 ๐ แม่หม้ายตัวแก่สิ้น เสียผิว
 ขายบวชเนิ่นปีชรัว คร่ำแท
 งามแสงยมไม่คิดกลัว กรรมบาป
 แก้วัดของเราแล้ อย่าให้เป็นเหมือน (๓) ๗

๐

๐

๐

^{๓๔}
 ๐ เสวยอะไรร่อยบาง เล่าจำ
 แกะไก่โคหุปลา ห่านบึง
 ดูเนอแน่นนักหนา เหนียวหน้อย
 เคี้ยวไม้ไหวคายทิ้ง อ่อนหยู่ยจดัง ๗

(๑) ที่ว่าแก้วัดในโคลงบทที่ ๓๒ กับบทที่ ๓๓ คือ กรม
 หลวงพรหม ๗ กับกรมพระสมมต ๗ พังลาผนวชสามเณร ๗

๐

๐

๐

๓๕
 ๑ หนุ่มหนุ่มหน้าแน่นน้อย เอ็นดู
 เสียแต่หน้าเป็นรู หวะเหวอ
 ทำทางหลบหลอบหลุ ร้วน อยู่่นอ
 พุดกิตติบาบือ บอกถ้ำที่เบา ๆ

๐ ๐ ๐

๓๖
 ๑ ศศิแสงส่องย้อย หยาตเย็น
 ระงับดับล้าเคิญ ชุ่มช่น
 ควรเปรียบพระคุณเห็น ปรัดยักษ์
 คุณพระปกแผ่นพ่น ยิงย้อยเย็นจันทร์ () ๆ

(๑) โคลงบทที่ ๓๖ เป็นสำนวนเจ้าพระยาภาส ฯ

๐ ๐ ๐

๓๗
 ๑ พระเดชเพี้ยงแดดจ้า แจ่มจรัส
 คุณพระคือนันทร์จัด เทียบเข้า
 พระเดชพระคุณคัต ควบคู่ กันนา
 แข่งอ่อนร่อนเย็นเกล้า คลุกกลิ้งกลั่นกลม ๗

๓๘
 ๑ ออองค์ทรงกลั่นเกล้า หอมนุย
 ภูษิตติคบุกบุย สักน้อย
 ดุคุ่น่าจักหุย ฮาเล่น
 กันแต่โอ้โอษฐ์ด้อย เต็ดถ้วนคำขาน ๗

๓๙	๐	ใครใครอย่าหนึ่งซ้ำ	เชิญเฉลย
		โคลงฤาเพลงสักเอ๋ย	แอ้วบ้าง
		ฟังบทพจนภิเปรย	เปรียบเทียบ
		ใดชอบใดขัดค้ำ	ค้อยข้อข้อฟัง ฯ

๐ . ๐ ๐

๔๐	๐	ทูลถามความสักข้อ	คำตรง
		ท่านเสด็จวังราชทรง	ไต่เต้า
		ทรงรถเสด็จยก	ฤาเสะ ทรงแฮ
		ฤาพระเหินระเห็จเข้า	สู่ท้องพระโรงหลวง ฯ

๐ ๐ ๐

๕๓
๐ ท่านละนิเวศน์ร้าง
เฝ้าบาทบกงกชโท
องค์เดียวเสด็จไฉน
ทรวงมิเปลี่ยวเปล่าเร้า

มาใน วังนา
 ธิราชเจ้า
 ฉนั้น พระเอย
 เร่งตนคนหลัง ฯ

๕๒
๐ เสด็จราชนิเวศน์
ว่าข้าหลวงองค์
ติดท้ายพระรถทรง
สถิตทรงกจกธา

แต่องค์ เดียวนา
หนุ่มหน้า
เสมอบาท มาณา
ทุกขลห้อยคอยหน ฯ

๓๕	๑	เสด็จดลวังราชไค	เทวา
		แต่พระองค์เดียวมา	จากห้อง
		ทรหวนทรโหยหา	ที่สถิต บ้างฤา
		ฤว่าลืมฤบ้อง	ปิดไว้ในกมล ฯ

๔๔	๑	ฉลององค์ทรงสนอบน้ำ	นวลผจง
		เลิศพิลาสอลงกัทรัง	เพริศพรัง
		งามครบจบอรองค์	เอี่ยมสอาด
		ขัดแต่เชิงเชือกทั้ง	ทอดน้ำนักเลง ฯ

๔๕	๐ ไฉไลแต่ไช่ชั้น	เชิงชาญ ชู้ฮา
	พูดพจน์รสนำนาน	แซมช้อย
	เหิมขลาดไปอาหาญ	หากย่อ ท่อนา
	ดูบแต่โอบฐ์บ้อยบ้อย	ไปเอือนโอบฐ์เผย ฯ

๐

๐

๐

45

